

НАЛЕЖНІСТЬ МИРОВОЇ УГОДИ ДО ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА

Валерія Радзивілюк,

професор кафедри господарського права юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук

Ця стаття присвячена дослідженню проблем правової регламентації мирової угоди, що слугують підґрунтям дискусій, пов'язаних з визначенням її місця серед судових процедур банкрутства. У межах цього дослідження виявлені суттєві недоліки та прогалини у правовому регулюванні мирової угоди як судової процедури банкрутства. Висловлені пропозиції щодо вдосконалення її правової регламентації.

Ключові слова: мирова угода, судові процедури банкрутства, неспроможність, банкрутство

Кваліфікація мирової угоди у провадженні у справі про банкрутство саме як судової процедури банкрутства має важливе значення, не тільки з позицій теорії права банкрутства (усвідомлення мирової угоди як цілісного правового явища; визначення місця мирової угоди серед процедур банкрутства тощо), але й зумовлена суто практичними цілями (удосконаленням правотворчої та правозастосовної діяльності).

Судовій процедурі мирової угоди виділено важливе місце в національній системі процедур, які запобігають ліквідацію майна неплатоспроможного боржника та його банкрутству (неспроможності).

Як різновид судових процедур банкрутства мирову угоду розглядають В. Джунь [1, 149], А. Бобкова, З. Татькова [2, 117], В. Петренко [3, 210], Н. Барбашова [4, 92], Е. Сгара [5, 69], О. Матушак [6, 52], О. Васьковський, Й. Кадар [7, 70] та ін.

Більшість зарубіжних теоретиків теж відносять мирову угоду до процедур запобігання банкрутству боржника. Зокрема, такої думки дотримується Е. Енькова [8, 342, 360]. За висновком В. Чернікової, Б. Юна, В. Григор'єва

«мирова угода, поряд з фінансовим оздоровленням та зовнішнім керуванням є реабілітаційною процедурою, що покликана забезпечити продовження функціонування боржника» [9, 530].

Аналогічну позицію обстоює В. Ткачов. Він зазначає, що судова мирова угода, як судова процедура зовнішнього управління, спрямована на запобігання ліквідації боржника [10, 110].

Дотримуючись зазначеної позиції автори-прихильники розуміння мирової угоди саме як судової процедури банкрутства, водночас жодним чином не обґрунтовують своєї наукової позиції.

Значення мирової угоди як судової процедури банкрутства, що застосовувалась у провадженні у справі про банкрутство (неспроможність), конкурсно-му процесі, усвідомлювали ще в історичному минулому: мирова угода «надає вигоди не тільки неспроможному боржнику, відновлюючи його в усіх правах, повертаючи йому свободу управління та розпоряджання майном, але й кредиторам, коли ліквідація общає затягнута на тривалий час і поглинути значну частину майна» [11, 438].

У незалежній Україні можливість застосування такої судової процедури банкрутства, як мирова угода, з'явилась

лише у 2000 р. [12]. Першій редакції Закону України 1992 р. «Про банкрутство» зазначена судова процедура не була відома [13].

Утім при зверненні до дослідження законодавства про банкрутство (неспроможність), конкурсного законодавства, яке діяло в історичному минулому як на території нашої країни, так і поза її межами, а також нині чинного законодавства зарубіжних країн стає зрозумілим, що судова мирова угода та її аналогі протягом багатьох століть були та є унормовані зазначеним законодавством та застосовуються у випадках неплатоспроможності боржника з метою врегулювання його боргів.

Вітчизняному законодавству про банкрутство не відоме єдине, інтегроване визначення мирової угоди, та його приписи дозволяють розглядати мирову угоду у трьох значеннях: як судову процедуру банкрутства, що може застосовуватися до неплатоспроможного боржника (банкрута) (ст. 212 ГК України [14], ч. 1 ст. 7, розділ V Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» 1992 р. (далі за текстом — Закон України 1992 р.) [15]); як договір, укладений між боржником та його кредиторами (ч. 1 ст. 77 Закону України 1992 р.), та як підставу припинення провадження у справі про банкрутство (ч. 6 ст. 81, 5, ч. 1 ст. 83 Закону України 1992 р.). Усі наведені значення мирової угоди належать до іманентних їй особливостей.

Якщо національним законодавством мирова угода визнається самостійною судовою процедурою банкрутства, поряд з такими судовими процедурами, як розпорядження майном боржника, санація та ліквідаційна процедура, то в теорії відсутня єдність поглядів стосовно мирової угоди саме як судової процедури банкрутства.

Не всі представники правової теорії погоджуються з тим, що мирова угода є самостійною судовою процедурою банкрутства.

Б. Поляков вважає, що, на відміну від інших судових процедур банкрутства, мирова угода є універсальною, вона не має самостійного значення і проявляється в інших судових процедурах [16, 23]. Аналогічної думки дотримується й Л. Нецька [17, 3]. О. Бірюков теж не вбачає мировій угоді як самостійної судової процедури банкрутства [18, 3]. Проте зазначені погляди на судову процедуру мирової угоди не отримали достатньої аргументації.

Більш обґрунтований підхід до такого бачення мирової угоди ми можемо знайти у працях зарубіжних авторів. Так, зокрема, Ю. Світ висловлює думку, що: «миртова угода не є процедурою банкрутства. Таким виник інший аспект цього інституту: мирова угода вже й не процедура банкрутства, а такою процедурою можна назвати лише порядок укладення мирової угоди та її виконання...» [19, 97]. На підтримку своєї позиції Ю. Світ наводить низку особливостей, що відрізняють мирову угоду від інших судових процедур банкрутства:

- судова мирова угода не передбачає проведення яких-небудь заходів у межах провадження в справі про банкрутство, бо воно припиняється в результаті затвердження мирової угоди;
- виконання судової мирової угоди законодавством про банкрутство не регулюється;
- судова мирова угода може бути укладена на будь-якій стадії провадження у справі про банкрутство, при здійсненні будь-якої з судових процедур банкрутства, незалежно від їхньої результативності, введення інших судових процедур не відбувається так довільно;
- немає необхідності призначати спеціально уповноважену особу на виконання судової мирової угоди;
- немає законодавчо встановлених строків її виконання;
- немає контролю з боку комітету кредиторів [19, 96–97].

Аргументація Ю. Світ переважно базується на тому, що здійснення цієї процедури відбувається за межами провадження у справі про банкрутство.

Аналогічної позиції щодо трактування судової мирової угоди, що застосовується в межах провадження у справі про банкрутство, дотримується й М. Рожкова, яка доходить висновку стосовно того, що, на відмінну від усіх інших судових процедур банкрутства, ця процедура позбавлена характеристик, притаманних іншим існуючим процедурам банкрутства, зокрема:

- кожна судова процедура банкрутства — це законодавчо приписані дії, що впорядковано здійснюються та спрямовані на вихід боржника з економічної кризи й задоволення вимог кредиторів;
- рішення про введення судових процедур банкрутства приймається судом з дотриманням спеціально передбаченого порядку;
- кожна судова процедура банкрутства застосовується до боржника (банкрута) на підставі судового акта, тобто виникає у силу волевиявлення органу публічної влади;
- проведення будь-якої судової процедури банкрутства передбачає розгляд судом результатів проведення цієї процедури, тобто обов'язків судовий контроль [20, 400].

Вважаємо, що не з усіма наведеними висновками М. Рожкової можна погодитися, зокрема стосовно того, що на відміну від інших судових процедур банкрутства, щодо судової процедури мирової угоди не передбачений особливий законодавчо регламентований порядок прийняття рішення про її введення. Такий порядок унормований як законодавством Російської Федерації, так і національним законодавством України, так само як приписи законодавства зазначених країн передбачають затвердження мирової угоди, що укладається в межах провадження у справі про банкрутство, відповідним судовим актом.

А. Сьоміна також дотримується думки, що мирова угода не є судовою процедурою банкрутства. Коментуючи ст. 2 Закону Російської Федерації «Про неспроможність (банкрутство)» [21], яка містить серед переліку судових процедур банкрутства, що застосовуються у справі про банкрутство, і мирову угоду, автор зазначає: «Цей вираз (тобто *судові процедури* (прим. авт.)), досить логічно може застосовуватися до перерахованих тут процедур банкрутства, які дійсно застосовуються арбітражним судом, однак зовсім не підходить для мирової угоди. Мирова угода не застосовується арбітражним судом; мирова угода може бути укладена під час застосування арбітражним судом спостереження, фінансового оздоровлення, зовнішнього управління чи конкурсного провадження. Таким чином, мирова угода є одним зі способів припинення будь-якої процедури банкрутства, але сама по собі не є окремою процедурою банкрутства» [22, 97].

Не визнає судову мирову угоду процедурою банкрутства, і Н. Ємелькіна: «мирова угода є одним з способів припинення будь-якої процедури банкрутства, але не є самостійною його процедурою» [23, 159].

Висловлюючи свою позицію, А. Сьоміна та Н. Ємелькіна, на нашу думку, не обтяжують її достатньою аргументацією.

Деякі із зазначених аргументів теоретиків, які не визнають мирову угоду судовою процедурою банкрутства, згадуються і прихильниками теорії мирової угоди як процедури банкрутства. Зокрема, Г. Вудвуд зазначає, що законодавчо визначені ознаки мирової угоди свідчать лише про те, що мирова угода є специфічною процедурою, яка відрізняється від інших процедур банкрутства, і не заперечує визнання її процедурою банкрутства взагалі [24, 54]. Як і будь-яка судова процедура у справі про банкрутство, мирова угода починається з прийняття певного процесуального документа та закінчується

також шляхом прийняття певного процесуального судового документа. У процедурі мирової угоди може бути прийнято додатково багато інших процесуальних і допоміжних документів, здійснено певний набір заходів (організаційних, економічних, фінансових тощо) [24, 51, 52].

Розкриваючи ці ознаки, Г. Вудвуд звертає увагу на те, що судова процедура мирової угоди розпочинається з документа-пропозиції про укладення однойменного процесуального документа — мирової угоди. Далі приймається рішення про укладення мирової угоди, про що оформляється відповідний протокол засідання комітету кредиторів. Після цього відбувається укладення мирової угоди та подання її на затвердження суду з додатками, передбаченими законом. Затверджує мирову угоду суд, про що зазначається в ухвалі суду про припинення провадження у справі про банкрутство. У разі порушення вищенаведеного порядку укладення мирової угоди суд має право відмовити в її затвердженні [24, 52].

Отже, єдиної точки зору щодо належності мирової угоди, що застосовується у провадженні у справі про банкрутство, до судових процедур банкрутства немає як у вітчизняній, так і в зарубіжній доктрині, як немає і достатньо обґрунтованої позиції з цього приводу.

Отож спробуємо висловити власний погляд щодо основної аргументації авторів — супротивників трактування мирової угоди саме як судової процедури банкрутства, а потім запропонувати міркування стосовно того, що мирова угода все ж належить до судових процедур банкрутства.

По-перше, національне законодавство, зокрема, норми ст. 212 ГК України [14] та ч. 1 ст. 7 Закону України 1992 р. [15] називають мирову угоду саме судовою процедурою банкрутства. Аналіз положень розділу V Закону України 1992 р., присвячених судовій мировій угоді, дозволяє знайти у них приписи, які стосуються процедури укладення мирової угоди, набрання нею

чинності, порядку затвердження її судом та ін. Закріплення зазначених та інших положень, які законодавчо оформлюють мирову угоду та відносять її саме до судових процедур банкрутства, можна вважати першим аргументом, який вже покладений в основу подальшого обґрунтування нашої позиції щодо розуміння мирової угоди, яка укладається у провадженні у справі про банкрутство, саме як судової процедури.

Судова практика теж визнає мирову угоду судовою процедурою банкрутства: «мирова угода — це окрема процедура в провадженні у справі про банкрутство...» [25, 626–627].

По-друге, компаративне дослідження історичного розвитку правового регулювання мирової угоди та її аналогів теж свідчить на користь класифікації мирової угоди саме як судової процедури банкрутства.

Варто зазначити, що і в переважній більшості зарубіжних країн мирова угода та аналогічні їй процедури визнаються на законодавчому рівні судовими процедурами банкрутства (неспроможності), конкурсного процесу, наприклад, у таких країнах, як Англія, Австралія, Австрія, Азербайджан, Білорусь, Грузія, Киргизія, КНР, Таджикистан та інших країнах.

По-третє, одним з аргументів авторів, які є противниками віднесення мирової угоди, яка запроваджується у межах провадження у справі про банкрутство, до судових процедур, є те, що перехід до мирової угоди може бути здійснений на будь-якій стадії провадження у справі про банкрутство, у межах таких судових процедур, як розпорядження майном боржника, санація, ліквідація та їхніх аналогів. Проте прихильники зазначеної позиції не беруть до уваги ту обставину, що і в межах зазначених судових процедур, теж на різних стадіях провадження у справі про банкрутство, відбувається перехід до інших, передбачених законодавством процедур, зокрема, у межах судової процедури розпорядження майном боржника може

ПОГЛЯД НАУКОВЦЯ

відбутися перехід до інших процедур банкрутства, проте, що стосується укладення мирової угоди у зазначеній процедурі, то такий перехід можливий лише після виявлення всіх кредиторів боржника та затвердження господарським судом реєстру вимог кредиторів* (ч. 2 ст. 77 Закону України 1992 р.). У межах судової процедури санації може бути здійснений перехід як до ліквідаційної процедури, так і до судової мирової угоди, виходом з ліквідаційної процедури може бути як мирова угода, так і перехід до судової процедури санації. Введення судової процедури санації за клопотанням комітету кредиторів, інвесторів, власника майна боржника, органу, уповноваженого управляти майном боржника або з ініціативи господарського суду після прийняття постанови про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури в разі наявності плану санації можливе до початку продажу майна боржника (ч. 2 ст. 37 Закону України 1992 р.). Зазначене положення є новелою вітчизняного законодавства про банкрутство. У низці зарубіжних країн названа можливість передбачена відповідним законодавством, яке відкривало та відкриває додаткові можливості для відновлення платоспроможності боржника-банкрута, для врегулювання його боргів та, головне, для збереження певного суб'єкта господарювання.

По-четверте, стосовно особливостей введення судової процедури мирової угоди вищезазначені автори як один із аргументів наводили те, що: 1) для кожної іншої судової процедури банкрутства, крім мирової угоди, є спеціально передбачений порядок їх введен-

ня та 2) процедура мирової угоди позбавлена такої характеристики, що притаманна іншим судовим процедурам банкрутства, як застосування їх до боржника в силу волевиявлення судового органу.

З цього приводу потрібно зазначити, що суттєві особливості *загального порядку* введення притаманні й судовій процедурі розпорядження майном боржника, і судовій процедурі санації порівняно з іншими процедурами банкрутства. Для зазначених судових процедур можуть бути характерні також *специфічні особливості* їх введення. Вони, зокрема, стосуються тих судових процедур, які вводяться стосовно деяких категорій боржників у випадках, передбачених розділом VI Закону України 1992 р. Для введення таких судових процедур, як санація, ліквідація колегіальний орган кредиторів, зазвичай, на підставі прийнятого їм рішення звертається з клопотанням про їх відкриття до господарського суду (ч. 8 ст. 26, ч. 2 ст. 27 та ін. Закону України 1992 р.). Проте введення ліквідаційної процедури можливе, наприклад, у випадках, передбачених абз. 2 ч. 8 ст. 29, абз. 2 ч. 8 ст. 33, абз. 2 ч. 8 ст. 34, ч. 11 ст. 36, ч. 4 ст. 91, ст. 95 та ін. Закону України 1992 р., лише за рішенням суду; у випадках, передбачених ч. 7 ст. 93 Закону України 1992 р. ліквідаційна процедура вводиться господарським судом за заявою розпорядника майна боржника чи будь-кого з кредиторів боржника тощо. Лише за судовим рішенням судова процедура санації може бути введена відповідно до норми ч. 2 ст. 37 Закону України 1992 р. Специфіка введення судової процедури санації передбачена положеннями

* За часів дії другої редакції Закону України 1992 р. відповідь на запитання, в яких межах може бути укладена мирова угода у таких судових процедурах, як розпорядження майном боржника та ліквідаційній процедурі, містилась у п. 12.2 Рекомендацій президії Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики застосування Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 04.06.2004 р. №04-5/1193, в яких було зазначено, що мирова угода не може бути укладена до публікації в офіційних друкованих органах оголошення про порушення провадження у справі про банкрутство та після проведення розрахунків з кредиторами за процедурою ліквідації [26].

ч. 6 ст. 86, ст. 94 Закону України 1992 р. тощо.

Що стосується власне процедури судової мирової угоди, то їй теж притаманний спеціально передбачений законодавством *як загальний, так і особливий порядок* введення, завершальним етапом якого є прийняття відповідного судового акта. Застосування процедури мирової угоди, зокрема, обов'язково потребує прийняття рішення колегіальним органом кредиторів про її укладення та передбачає визначений Законом України 1992 р. порядок введення такої процедури. Господарський суд розглядає мирову угоду у відповідному судовому засіданні та може як затвердити її, так і відмовити в законодавчо визначених випадках у її затвердженні (ст. 81 Закону України 1992 р.). Особливий порядок введення судової мирової угоди передбачений, наприклад, ч. 10 ст. 87 Закону України 1992 р. стосовно страховиків, згідно з яким мирова угода може бути затверджена господарським судом тільки після погашення заборгованості за вимогами кредиторів першої та другої черг, заборгованості за вимогами застрахованих осіб, вигодонабувачів, страхувальників за договорами обов'язкового страхування, а також вимогами, пов'язаними з відшкодуванням сум компенсаційних виплат і витрат у зв'язку зі здійсненням компенсаційних виплат за договорами обов'язкового страхування, а до заяви про затвердження мирової угоди господарським судом, разом із документами, передбаченими ч. 1 ст. 81 Закону України 1992 р., мають бути додані документи, що підтверджують погашення страховиком вище переліченої заборгованості; або, наприклад, ч. 7 ст. 77, ч. 12 ст. 96 Закону України 1992 р., відповідно до яких мирові угоди у справах про банкрутство державних підприємств або підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 %, підлягають погодженню з органом, уповноваженим управляти державним майном. У разі відсутності

такого погодження мирова угода затвердженню господарським судом не підлягає.

Тож абсолютно впевнено можна констатувати, що особливості, і суттєві, що містяться в законодавчих приписах, притаманні введенню будь-якої із судових процедур банкрутства.

По-п'яте, твердження зазначених вище авторів стосовно того, що виконання мирової угоди відбувається поза межами провадження у справі про банкрутство та для проведення цієї процедури не призначається арбітражний керуючий, є безперечно слушним, але згідно з чинним законодавством зазначені риси належать до іманентних характеристик такої судової процедури банкрутства. На нашу думку, головне питання тут полягає у тому, чи доцільно позбавляти здійснення цієї судової процедури контролю з боку відповідних державних органів і/чи колегіальних органів кредиторів?

Отже, саме наявність такого правового наслідку введення процедури мирової угоди покладена науковцями-противниками розуміння мирової угоди як судової процедури банкрутства в основу їхньої аргументації.

Відповідно до світових тенденцій розвитку законодавства про банкрутство (неспроможність), конкурсного законодавства, що полягають не тільки у створенні нових економіко-правових форм, які опосередковують процедури банкрутства, але й спрямовані на подальшу оптимізацію вже наявних процедур, вважаємо за доцільне з метою посилення контролю за виконанням мирової угоди, покращення ефективності її правової регламентації та застосування її на практиці передбачити у законодавчому порядку положення стосовно того, що до дня проведення судового засідання, на якому має бути розглянута заява про затвердження мирової угоди, колегіальні органи кредиторів мають обрати особу, котра контролюватиме виконання умов мирової угоди. Крім цього, суду водночас може

бути надано право призначення в порядку, визначеному Законом України 1992 р., особи (можливо арбітражного керуючого), яка теж буде здійснювати відповідний контроль, під час якого у визначеній періодичності господарському суду мають надаватися відповідні звіти щодо здійснення умов мирової угоди. Не зайвим буде ввести до Закону України 1992 р. пряму норму, що передбачала б серед документів, які мають бути надані до суду, надання з боку розпорядника майна боржника або керуючого санацією або ліквідатора господарському суду до дня проведення судового засідання, на якому має бути розглянута заява про затвердження мирової угоди, відповідного звіту, що теж має бути розглянутий у межах саме цього судового засідання.

По-шосте, висновок вищезазначених авторів щодо того, що решта судових процедур банкрутства, крім мирової угоди, є впорядковано здійснювані дії, та що немає законодавчо визначених строків виконання мирової угоди, теж не зовсім відповідає дійсності. Варто зазначити, що заходи щодо врегулювання боргів неплатоспроможного боржника, щодо розрахунків з кредиторами, тобто заходи, спрямовані на запобігання банкрутству боржника, які обов'язково повинні міститись у мировій угоді, передбачені ч. 4 ст. 79 Закону України 1992 р. Зазначеними законодавчими положеннями як обов'язкові умови розглядаються і строки виконання зобов'язань боржника. Проблема

тут є, і вона зводиться до того, а чи варто законодавчо встановлювати максимальний строк, на який може вводитися ця судова процедура? На нашу думку, бажано встановити граничний строк, на який може вводитися мирова угода. Природно, мова тут не йде про строки виконання зобов'язань боржником, встановлені мировою угодою.

І нарешті, стосовно думки вищезазначених авторів про те, що мирова угода не є окремою процедурою банкрутства, а має розглядатися лише як одна з підстав припинення провадження у справі про банкрутство та виходу з будь-якої процедури банкрутства, видається, що вищезазначені автори зводять розуміння мирової угоди лише до певних її значень, тобто, значення мирової угоди як процесуальної дії, як підстави припинення справи про банкрутство. Крім цього, судовою практикою звертається увага на те, що припинення провадження у справі про банкрутство у зв'язку з затвердженням мирової угоди — це лише умовне закінчення справи, тому що відносини банкрутства наявні й після припинення провадження у справі про банкрутство у зв'язку із затвердженням мирової угоди, зокрема, розгляд заяв кредиторів про визнання її недійсною чи розірвання тощо (постанова Вищого господарського суду України від 06.08.2003 р. у справі № Б26/8/02 [27, 551]). ♦

Список використаних джерел / List of references

1. Джунь В. *Інститут неспроможності: світовий досвід розвитку і особливості становлення в Україні*. К.: Юридическая практика, 2006. 384 с.
Dzhun V. Instytut nespromozhnosti: svitovyi dosvid rozvitku i osoblyvosti stanovlennia v Ukraini. K.: Yurydycheskaia praktyka, 2006. 384 s.
2. Бобкова А. Г., Таткова З. Ф. *Правове регулювання відносин у процедурі банкрутства [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.]*. К.: ЦУЛ, 2006. 152 с.
Bobkova A. H., Tatkova Z. F. Pravove rehuliuivannia vidnosyn u protseduri bankrutstva [navch. posib. dlia stud. vyshch. navch. zakl.]. K.: TsUL, 2006. 152 s.

3. Петренко В. С. Мировая угода // Науково-практичний коментар до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» / [Харитоновна О. І., Підцерковний О. П., Квасницька О. О., Петренко В. С та ін.]; за ред. О. І. Харитонової. Х.: Одисей, 2008. 336 с.
Petrenko V. S. Myrova uhoda [in]: Naukovo-praktychnyi komentar do Zakonu Ukrainy «Pro vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka abo vyznannia yoho bankrutom» / [Kharytonova O. I., Pidserkovnyi O. P., Kvasnytska O. O., Petrenko V. S ta in.]; za red. O. I. Kharytonovoi. Kh.: Odisei, 2008. — 336 s.
4. Барбашова Н. Проблемы мировой угоды у процедурі банкрутства // Підприємництво, господарство і право. 2006. № 7. С. 92–94.
Barbashova N. Problemy myrovoi uhody u protseduri bankrutstva [in]: Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo. 2006. № 7. S. 92–94.
5. Сгара Э. В. Использование института мирового соглашения в процедуре банкротства: дис. ... канд. юр.наук: 12.00.04. Донецк, 2004. 206 с.
Sgara E. V. Ispol'zovaniye instituta mirovogo soglasheniya v protsedure bankrotstva: dis. ... kand. yur.nauk: 12.00.04. Donetsk, 2004. 206 s.
6. Матушчак О. І. Мировая угода у процедурі банкрутства та можливі її наслідки // Санація та банкрутство. 2009. № 1. С. 52–54.
Matushchak O. I. Myrova uhoda u protseduri bankrutstva ta mozhlivi ii naslidky [in]: Sanatsiia ta bankrutstvo. 2009. № 1. S. 52–54.
7. Васьковський О. В., Кадар Й. Й. Сутність мирової угоди у банкрутстві // Санація та банкрутство. 2006. № 4. С. 70–74.
Vaskovskiy O. V., Kadar Y. Y. Sutnist myrovoi uhody u bankrutstvi [in]: Sanatsiia ta bankrutstvo. 2006. № 4. S. 70–74.
8. Енькова Е. Е. Правовые основы несостоятельности (банкротства) // Российское предпринимательское право: [учеб. для студ. высш. учеб. завед.] / Д. Г. Алексеева, Л. В. Андреева, В. К. Андреев и др.; под. ред. И. В. Ершовой, Г. Д. Отнюкова. М.: Проспект, 2009. С. 325–373.
Yen'kova Ye. Ye. Pravovyye osnovy nesostoyatel'nosti (bankrotstva) [in]: Rossiyskoye predprinimatel'skoye pravo: [ucheb. dlya stud. vyssh. ucheb. zaved.] / D. G. Alekseyeva, L. V. Andreyeva, V. K. Andreyev i dr.; pod. red. I. V. Yershovoy, G. D. Otnyukova. .: Prospekt, 2009. S. 325–373.
9. Черникова Ю. В., Юн Б. Г., Григорьев В. В. Финансовое оздоровление предприятий: [научн.-практ. пособ. для студ. высш. учеб. завед.]. М.: Дело, 2005. 616 с.
Chernikova Yu. V., Yun B. G., Grigor'yev V. V. Finansovoye ozdorovleniye predpriyatiy: [nauchn.-prakt. posob. dlya stud. vyssh. ucheb. zaved.]. M.: Delo, 2005. 616 s.
10. Ткачев В. Н. Правовое регулирование несостоятельности (банкротства) в Российской Федерации / В. Н. Ткачев. М.: Книжный мир, 2002. 164 с.
Tkachev V. N. Pravovoye regulirovaniye nesostoyatel'nosti (bankrotstva) v Rossiyskoy Federatsii / V. N. Tkachev. M.: Knizhnyy mir, 2002. 164 s.
11. Шершеневич Г. Ф. Конкурсный процесс. М.: Статут, 2000. 477 с. (Классика российской цивилистики).
Shershenevich G. F. Konkursnyy protsess. M.: Statut, 2000. 477 s. (Klassika rossiyskoy tsivilistiki).
12. Про внесення змін до Закону України «Про банкрутство» від 30.06.1999 р., №784-XIV // Відомості Верховної Ради України. 1999. № 42–43. Ст. 378.
Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro bankrutstvo» vid 30.06.1999 r., №784-XIV [in]: Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1999. № 42–43. St. 378.
13. Закон України «Про банкрутство» від 14.05.1992 р., №2343-XII // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 31. Ст. 440.

- Zakon Ukrainy «Pro bankrutstvo» vid 14.05.1992 r., №2343-XII [in]: Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1992. № 31. St. 440.*
14. *Господарський кодекс України від 16.01.2003 р., № 436 -IV // Офіційний Вісник України. 2003. № 11. Ст. 462.*
- Hospodarskyi kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 r., № 436-IV [in]: Ofitsiyni Visnyk Ukrainy. 2003. № 11. St. 462.*
15. *Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.1992 р., № 2343-XII // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 31. Ст. 440.*
- Zakon Ukrainy «Pro vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka abo vyznannia yoho bankrutom» vid 14.05.1992 r., № 2343-KhII // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1992. № 31. St. 440.*
16. *Поляков Б. Судебные процедуры банкротства в Украине // Підприємництво, господарство і право. 2002. № 9. С. 22–25.*
- Polyakov B. Sudebnyye protsedury bankrotstva v Ukraine [in]: Pïdprïemnitstvo, gospodarstvo i pravo. 2002. № 9. S. 22–25.*
17. *Нецька Л. С. Порядок та наслідки визнання банкрутом суб'єкта підприємницької діяльності. Конспект лекцій: [для студ. вищ. навч. закл.]. К.: НАУ, 2005. 48 с.*
- Netska L. S. Poriadok ta naslidky vyznannia bankrutom subiekta pidprïemnytskoi diialnosti. Konspekt leksiï: [dlia stud. vyshch. navch. zakl.]. K.: NAU, 2005. 48 s.*
18. *Бірюков О. Мировая угода як неліквідаційна процедура у справах про банкрутство // Юридичний журнал. 2002. № 2. С.67–70.*
- Biriukov O. Myrova uhoda yak nelikvidatsiïna protsedura u spravakh pro bankrutstvo [in]: Yurydychnyi zhurnal. 2002. № 2. S.67–70.*
19. *Свит Ю. П. Мировое соглашение при банкротстве // Закон. 2003. № 8. С. 96–107.*
- Svit YU. P. Mirovoye soglasheniye pri bankrotstve [in]: Zakon. 2003. № 8. S. 96–107.*
20. *Рожкова М. А. Мировая сделка: использование в коммерческом обороте. М.: Статут, 2005. 572 с.*
- Rozhkova M. A. Mirovaya shdelka: ispol'zovaniye v kommercheskom oborote. M.: Statut, 2005. 572 s.*
21. *Закон Российской Федерации «О несостоятельности (банкротстве)» от 26.10.2002 г. , № 127-1 // Собрание Законодательства Российской Федерации. 2002. № 43. Ст. 4190.*
- Zakon Rossiyskoy Federatsii «O nesostoyatel'nosti (bankrotstve)» ot 26.10.2002 g. , № 127-1 [in]: Sobraniye Zakonodatel'stva Rossiyskoy Federatsii. 2002. № 43. St. 4190.*
22. *Семина А. Н. Банкротство: вопросы правоспособности должника – юридического лица: Научно-практическое издание. М.: Экзамен, 2003. 128 с.*
- Semina A. N. Bankrotstvo: voprosy pravospobnosti dolzhnika – yuridicheskogo litsa: Nauchno-prakticheskoye izdaniye. M.: Ekzamen, 2003. 128 s.*
23. *Емелькина Н. А. Защита прав учредителей (участников) должника в деле о несостоятельности (банкротстве). Спб.: Юридический центр Пресс, 2006. 189 с. 23.*
- Yemel'kina N. A. Zashchita prav uchrediteley (uchastnikov) dolzhnika v dele o nesostoyatel'nosti (bankrotstve). Spb.: Yuridicheskiiy tsentr Press, 2006. 189 s.*
24. *Вудвуд Г. Мировая угода в делах про банкротство // Банкротство: практичні аспекти. К.: Центр комерційного права, 2003. С. 51–60.*
- Vudvud H. Myrova uhoda u spravakh pro bankrutstvo [in]: Bankrutstvo: praktychni aspekty. K.: Tsentr komertsiiinoho prava, 2003. S. 51–60.*

25. *Постанова Вищого господарського суду України від 22.04–05.06.2002 р. у справі № 05-01/189/6-16«а»/10/7 // Законодавство України про банкрутство та судова практика / упоряд. Б. М. Поляков. К.: Ін Юре, 2003. С. 623–627.*
- Postanova Vyshchoho hospodarskoho sudu Ukrainy vid 22.04–05.06.2002 r. u spravi № 05-01/189/6-16«а»/10/7 [in]: Zakonodavstvo Ukrainy pro bankrutstvo ta sudova praktyka / uporiad. B. M. Poliakov. K.: In Yure, 2003. S. 623–627.*
26. *Рекомендації Президії Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики застосування закону України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”» від 04.06.2004, №04-5/1193 // Бухгалтер. 2010. № 23.*
- Rekomendatsii Prezydii Vyshchoho hospodarskoho sudu Ukrainy «Pro deiaki pytannia praktyky zastosuvannia zakonu Ukrainy “Pro vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka abo vyznannia yoho bankrutom”» vid 04.06.2004, №04-5/1193 [in]: Bukhhalter. 2010. № 23.*
27. *Постанова Вищого господарського суду України від 06.08.2003 р. у справі № Б26/8/02 // Господарське судочинство в Україні: Судова практика. Застосування законодавства про банкрутство [упоряд. Б. М. Поляков]; під. ред. Д. М. Притуки. К.: Ін Юре, 2004. С. 549–552.*
- Postanova Vyshchoho hospodarskoho sudu Ukrainy vid 06.08.2003 r. u spravi № B26/8/02 [in]: Hospodarske sudochynstvo v Ukraini: Sudova praktyka. Zastosuvannia zakonodavstva pro bankrutstvo [uporiad. B. M. Poliakov]; pid. red. D. M. Prytyku. K.: In Yure, 2004. S. 549–552.*

Надійшла до редакції 14.11.2016 р.

Радзивілюк В. Приналежность мирового соглашения к процедурам банкротства. Данная статья посвящена исследованию проблем правовой регламентации мирового соглашения, которые служат основанием возникновения дискуссий, связанных с определением его места среди судебных процедур банкротства. В рамках данного исследования выявлены существенные недостатки и пробелы в правовом регулировании мирового соглашения как судебной процедуры банкротства. Высказаны предложения по совершенствованию его правовой регламентации.

Ключевые слова: мировое соглашение, судебные процедуры банкротства, несостоятельность, банкротство

Radzyviluk V. Peaceful Settlement Association Link with Judicial Bankruptcy Proceedings. The article deals with the substantiation of a peaceful settlement association link with judicial bankruptcy procedures in a bankruptcy case that can be concluded in judicial bankruptcy proceedings. A possibility of application of such a procedure as peaceful settlement appeared in the national legislation only in 2000.

The first wording of the 1992 Law of Ukraine «On Bankruptcy» did not provide for the designated judicial procedure. Whereas the national legislation recognizes a peaceful settlement as an independent judicial procedure of bankruptcy (insolvency) alongside with such judicial procedures as disposal of debtors' property, reorganization and liquidation procedure, the theories of bankruptcy law, both national and foreign, lack unity of opinions concerning a peaceful settlement exactly as a judicial bankruptcy procedure. Representatives of the legal theory of bankruptcy law consider in particular that a peaceful set-

tlement is universal, that it does not have any independent significance being displayed in other judicial procedures; a peaceful settlement is not a bankruptcy procedure. Such a procedure is solely the process of peaceful settlement conclusion and performance, this procedure being devoid of the features inherent in other available bankruptcy procedures. A peaceful settlement is only one of the ways of terminating any bankruptcy procedure but not a bankruptcy procedure per se. However, the aforesaid views on the peaceful settlement judicial procedures have not been sufficiently substantiated.

Shortcomings of the 1992 Law of Ukraine that is in force "On Restoring Debtor's Solvency or Recognizing him a Bankrupt" still raise ongoing discussions on peaceful settlement association link with bankruptcy judicial procedures. The major argument of scholars who oppose a peaceful settlement association link with bankruptcy judicial procedures is the one that the terms and conditions of a peaceful settlement are performed beyond the proceedings in a bankruptcy case. Research into the legal features of a peaceful settlement concluded in the proceedings in a case of bankruptcy and the discovery and analysis of the shortcomings as legal regulation both of the aforesaid legal phenomenon and theoretical conceptions with regard to this have become the basis for evidential bases that allow us to associate the peaceful settlement with the bankruptcy judicial proceedings. A peaceful settlement has been proved to be a bankruptcy judicial proceeding. National legislation acknowledges a peaceful settlement as an independent judicial procedure; comparative research of historic development of the legal regulation of the peaceful settlement and its analogues also bears testimony in favour of peaceful settlement classification as a bankruptcy judicial procedure within the limits of other judicial procedures, at various stages of proceedings in bankruptcy cases transition is occurring to the procedures envisaged by legislation, a peaceful settlement is characterized by its inherent specially envisaged by the legislation both general and specific order of its introduction the concluding stage of which is the adoption of a relevant judicial act, it is possible to state that substantial peculiarities that are contained in legislative provisions are inherent and available when any of the bankruptcy judicial proceedings are introduced. Legislation shall envisage remedies aimed at debts regulation, prevention of debtor's bankruptcy. It is mandatory required that a peaceful settlement shall also comprise terms for debtor's obligations fulfilment. It is incorrect to minimize a peaceful settlement significance solely to a procedural act, as a ground for a bankruptcy case termination, etc.

Proceeding from the existing world tendencies of developing bankruptcy (insolvency) legislation, competition legislation which aim not only at creating new economic legal forms mediating bankruptcy procedures but also at further optimization of the already existing procedures, it has been proposed to envisage a legislative provision in accordance with which before the day of the court hearing expected to examine the application requesting that the peaceful settlement be approved, creditors' collegial bodies shall elect a person who will be supervising the execution of the peaceful settlement terms. Moreover, the court may be at the same time granted the right to appoint, pursuant to the procedure determined by the 1992 Law of Ukraine "On Restoring Debtor's Solvency or Recognizing him a Bankrupt", persons or a person (possibly an arbitration official) who will be also exercising respective supervision in the process of which relevant reports on the execution of the peaceful settlement terms will be provided to the economic court with clearly specified frequency.

Keywords: peaceful settlement, judicial bankruptcy procedures, insolvency, bankruptcy